

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

Sayı : E-56020453-610-1916-6729/9298
Konu : Yazılı soru ¼nergesi

20.10.2025

7/36001
GK 41

T¼RKIYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 12/11/2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1733357 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren tarafından Bakanlığımıza y¼neltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/36001 Esas Nolu soru ¼nergesine ilişkin, T¼rkiye B¼y¼k Millet Meclisi İt¼z¼đ¼n¼n 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

EK:
Soru ¼nergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

Sayı : E-56020453-610-1916-848/1043
Konu : Yazılı soru önergesi

.... / /2026

Sayın Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/36001 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Türk ceza mevzuatında "tutsak" kavramı yoktur. Ceza infaz kurumlarında, haklarında verilen mahkûmiyet kararı kesinleşen "hükümlü"ler ve mahkûmiyet kararı verilen ancak hükmü kesinleşmemiş "hükümözlü"ler ile mahkemeler ve sulh ceza hâkimliklerince tutuklama kararı verilen "tutuklu"lar barındırılmaktadır.

II- Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri; idari denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri; sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları; idari özerkliğe sahip kurumların denetimi kapsamında 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu; parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri; uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT), 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından düzenli aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleriyle ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular veya sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine tevessül edilmektedir.

III- Arama, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "Arama" kenar başlıklı 36. ve 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Mevzuat Genel Müdürlüğü

yürürlüğe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmeliğin, "Arama, güvenlik tatbikatı ve sayım" kenar başlıklı 34. maddesinde düzenlenmiştir.

Arama hükümlerini düzenleyen ceza infaz mevzuatımız, Ülkemizin taraf olduğu sözleşmeler ve uluslararası düzenlemeler dikkate alınmak suretiyle hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006) 2 sayılı Tavsiye Kararının "Arama ve Kontroller" başlığını taşıyan 54. maddesinde, görevlilerin arama yaparken uyacakları detaylı prosedürlerin olması, arama yapılacak hallerin ve arama şekillerinin ulusal mevzuatta düzenlenmesi, aranan kişilerin küçük düşürülmemesi, aramanın hemcins olan görevliler tarafından yapılması gibi hususlara yer verilmiştir. Yönetmeliğin 34. maddesinde yer alan düzenleme de söz konusu Tavsiye Kararındaki hükümler ile paralellik arz etmektedir.

Aramanın amacı, kurumda bulundurulması yasak olan eşya ve kanunla yasaklanan uyuşturucu maddelerin yanı sıra telefon ve sim kartı gibi haberleşme araçları ile bıçak ve jilet gibi kesici ve bereleyici aletlerin kuruma girişinin önüne geçmektir. Ayrıca, terör örgütlerinin ceza infaz kurumundaki hükümlü ve tutuklularla bağlantılarını kesmek için örgütsel iletişim niteliğinde değerlendirilebilecek haberleşme evrak ve belgelerinin kuruma girişinin engellenmesi hedeflenmektedir.

Bu çerçevede insan onuru ve haysiyetine saygı ile utanma duygusunun ihlal edilmemesi esasları doğrultusunda yapılan aramalar, kurumların güvenliğinin sağlanabilmesi için tedbir amaçlı gerçekleştirilmekte olup, herhangi bir keyfi uygulama söz konusu değildir.

IV- Ziyaret ve görüşlerde ziyaretçilerin aranması, 5275 sayılı Kanunun "Ziyaret ve görüşlerde uyulacak esaslar" kenar başlıklı 86. ve Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmeliğin, "Ceza infaz kurumlarına girişte arama" kenar başlıklı 6. maddesinde düzenlenmiştir.

Arama hükümlerini düzenleyen ceza infaz mevzuatımız, Ülkemizin taraf olduğu sözleşmeler ve uluslararası düzenlemeler dikkate alınmak suretiyle hazırlanarak yürürlüğe konulmuştur. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006) 2 sayılı Tavsiye Kararının "Arama ve Kontroller" başlığını taşıyan 54. maddesinde, görevlilerin arama yaparken uyacakları detaylı prosedürlerin olması, arama yapılacak hallerin ve arama şekillerinin ulusal mevzuatta düzenlenmesi, aranan kişilerin küçük düşürülmemesi, aramanın hemcins olan görevliler tarafından yapılması gibi hususlara yer verilmiştir. Yönetmeliğin 6. maddesinde yer alan düzenleme de söz konusu Tavsiye Kararındaki hükümler ile paralellik arz etmektedir.

Aramanın amacı, ceza infaz kurumlarında düzen ve güvenliğinin sağlanmasına yönelik hükümlü ve tutukluların sağlığını bozabilecek nitelikteki eşya ve maddeler ile her türlü iletişim aracının kuruma girişinin önüne geçilmesidir. Ayrıca, terör örgütlerinin ceza infaz kurumundaki hükümlü ve tutuklularla bağlantılarını kesmek için örgütsel iletişim niteliğinde değerlendirilebilecek haberleşme evrak ve belgelerinin kuruma girişinin engellenmesi hedeflenmektedir.

Bu çerçevede insan onuru ve haysiyetine saygı ile utanma duygusunun ihlal edilmemesi esasları doğrultusunda yapılan aramalar, kurumların güvenliğinin sağlanabilmesi için tedbir amaçlı gerçekleştirilmekte olup, herhangi bir keyfi uygulama söz konusu değildir.

V- A) 5275 sayılı Kanunun "Hükümlüyü ziyaret" kenar başlıklı 83. maddesinin birinci fıkrasında hükümlünün, belgelendirilmesi koşuluyla eşi, üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile vasisi veya kayyımı tarafından haftada bir kez ve ayrıca kuruma kabullerinde,

T.C.
ADALET BAKANLIğI
Mevzuat Genel M¼d¼rl¼đ¼

zorunlu h¼ller dışında bir daha değiştirilmemek ¼zere, ad ve adreslerini bildirdiği en fazla ¼ kişi tarafından, yarım saatten az ve bir buçuk saatten fazla olmamak ¼zere çalışma saatleri içinde ziyaret edilebileceği, çocuk h¼k¼ml¼ler için ziyaret s¼resinin bir saatten az, ¼ saatten fazla olmamak ¼zere belirleneceği; ikinci fıkrasında, birinci fıkrada belirtilenler dışındaki kimselerin ziyaretine Cumhuriyet başsavcılığı tarafından yazılı olarak izin verilebileceği; ¼¼nc¼ fıkrasında g¼r¼řlerin, koşul ve s¼releri Adalet Bakanlığınca hazırlanan y¼netmelikle kapalı ve açık olmak ¼zere iki biçimde yaptırılacağı h¼k¼mlerine yer verildiği mal¼mlarıdır.

B) Ceza infaz kurumlarında barındırılan h¼k¼ml¼ ve tutuklulara yaptırılan açık ve kapalı g¼r¼řler; 5275 sayılı Kanununun 83. maddesi, 28/3/2020 tarihli ve 2324 sayılı Cumhurbaşkanını Kararı ile y¼r¼rl¼đe konulan Ceza İnfaz Kurumlarının Y¼netimi ile Ceza ve G¼venlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Y¼netmeliđin "Ziyaret ve ziyaret yeri" kenar başlıklı 108. maddesi ile h¼k¼ml¼ ve tutukluların ziyaretlerine ilişkin usul ve esasların ayrıntılı olarak d¼zenlendiđi H¼k¼ml¼ ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Y¼netmelik h¼k¼mleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

VI- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden; Ceza infaz kurumlarında g¼rev yapmakta olan personel için d¼zenlenen eğitim programlarında personelin; insan haklarına ilişkin temel kavramlar, insan haklarının ¼zellikleri, tarihsel gelişim s¼reci, kuşaklar halinde gelişim s¼reci, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Koruma Sistemi, Avrupa İnsan Hakları S¼zleřmesi, Avrupa İşkenceyi ¼nleme Komitesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) başvuru ve karar s¼reci, AİHM karar ¼rnekleri, Anayasa Mahkemesi karar ¼rnekleri gibi konularda bilgilendirilerek, mesleki yaşamlarında tutum ve davranışa d¼n¼řt¼rebilecekleri yetkinlikleri kazanmalarının hedeflendiği anlaşılmıştır.

VII- şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 20/11/2025 tarihli cevapta;

A) Soru ¼nergesinde adı geçen h¼k¼ml¼n¼n şanlıurfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırıldığı, Kuruma kabul edildiği 21/04/2025 tarihinden itibaren kendisini ziyarete gelen oğluyla 16 kez açık ve kapalı g¼r¼ř gerçekleştirdiği,

B) Kurumda t¼m iç ve işlemlerin mevzuat h¼k¼mlerine uygun olarak y¼r¼t¼ld¼đ¼,

C) Soru ¼nergesinde belirtilen aksi y¼ndeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı, bu y¼nde Kurum İdaresine iletilmiş herhangi bir řik¼yet başvurusunun da olmadığı,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Yılmaz TUNÇ
Bakan

